

Revisorernas agerande vid sena årsredovisningar

Hur kan revisorn minska risken för problem med sena årsredovisningar? Och när bör revisorn avgå vid bristande aktivitet från kundens sida? I denna artikel belyser Lars Egenäs hur revisorn kan agera när denna situation uppstår.

Många revisorer känner säkert igen sig i situationen med kunder som skickar över årsredovisningen i senaste laget för revision. Eller i värsta fall för sent för att årsstämma ska kunna hållas inom lagstadgad tid och eventuellt även för sent för att kunna levereras till Bolagsverket i tid. För att råda bot på problemet är det viktigt att varje revisor/byrå har rutiner för att i möjligaste mån förhindra att dessa situationer uppstår. I denna artikel ges förslag till åtgärder som revisorn bör vidta, som utgår från kraven kopplade till aktiebolag. Om revisionen avser annan verksamhetsform måste tidsgränserna anpassas till kraven i respektive lagstiftning.

Jag vill poängtera att förslagen till åtgärder är exempel och inte krav. Revisorernas relation till kunden kan vara av den arten att liknande åtgärder vidtas utan att formella skrivelser skickas. Det är dock viktigt att revisorn alltid dokumenterar vilka kontakter som tas och vad som kommuniceras. Om muntlig kommunikation inte höras måste skriftlig kommunikation ske för att tydliggöra kraven och dokumentera agerandet från båda håll.

Grundförutsättningar

Revisorn måste som alltid planera sin revision över året vilket innefattar att säkerställa att revisionen av en färdig årsredovisning kan genomföras i god tid före årsstämman. Detta innebär att revisorn tillsammans med kunden måste komma överens om

när årsredovisningen senast ska överlämnas för revision. I detta fall bygger förslagen till åtgärder på att kunden har kalenderår som räkenskapsår.

Kommunikation av förebyggande art

För att säkerställa att tidplanen för revisionen hålls, innefattande även kundens planering och arbete med årsredovisningen, bör revisorn påminna kunden i god tid om avtalad leverans av årsredovisningen för revision. Speciellt viktigt är det om planeringen av detta gjorts långt i förväg. Lämpligen bör därför en påminnelse skickas till kunden en månad innan årsredovisningen ska lämnas till revisorn enligt avtal. Har kunden anlitat en extern redovisningskonsult kan denne med fördel inkluderas i kommunikationen. Kommunikationen med konsulten bör dock ske i så god tid att företagsledningen kan ges en chans att vid behov agera om redovisningskonsulten inte levererar. Kommunikation med konsulten bör även skickas som kännedomskopia till ansvarig person hos kunden, till exempel vd. Om kommunikation sker i form av e-post kan lämpligen läskvitto inhämtas.

Exempel på första underrättelse

Xstad 1 april

Hej

Enligt den planering för revisionen av Bolaget AB som vi tidigare upprättat ska årsredovisningen för bolaget skickas in till mig senast 30 april. För att revisionen ska kunna avslutas i tid krävs att planeringen hålls. Om det uppstått något problem med framtagandet av årsredovisningen eller om ni redan nu vet att årsredovisningen inte kommer att kunna färdigställas i tid ber jag er att snarast kontakta mig så vi kan diskutera det inträffade och uppdatera revisionsplaneringen.

Med vänlig hälsning
Anders Andersson

Försenad leverans av årsredovisning

Om överenskommen leveransplan avseende årsredovisning inte hålls av kunden måste revisorn agera. Detta oaktat om tidpunkten för upprättande av årsredovisning har passerats eller inte. Praxis är att revisorn måste agera på ett sådant sätt att årsredovisningen kan färdigställas i tid och om detta inte får den effekt som efterfrågas kan revisorn överväga att avgå (även om så kallad revisorsnöd föreligger). Således krävs en proaktivitet av revisorn. Företagsledningen måste informeras om dessa sakförhållanden god tid.

Då överenskommen planering inte har följts av kunden är det inte lämpligt att bara kontakta eventuell redovisningskonsult utan skriftlig kommunikation bör ställas direkt till styrelse/vd. Kännedomskopia kan skickas till redovisningskonsulten. I kommunikationen bör sakförhållanden kring överenskommen planering klargöras. Kunden bör dessutom uppmanas att ta fram och leverera en årsredovisning för revision inom en angiven tid så att revisorns uppdrag kan fullföljas. Det bör anges att om detta inte sker kan revisorn överväga att avgå.

Exempel på andra underrättelse

Xstad 1 juni

Hej

Enligt den planering för revisionen av Bolaget AB som vi tidigare upprättat så skulle årsredovisningen ha överlämnats till mig senast 30 april. Jag har dock inte fått in någon årsredovisning. Som revisor är jag inte bara skyldig att följa de bestämmelser som finns i lag om revision och årsredovisning utan jag måste också följa god revisionssed. Enligt denna kan jag bli skyldig att avgå från uppdraget som revisor i bolaget om jag inte får in årsredovisningen i sådan tid att jag kan fullgöra mitt uppdrag som revisor. Jag vill därför redan nu upplysa er om att årsredovisningen snarast måste skickas in till mig. Om den inte inkommer senast 31 maj kan jag bli tvungen att överväga att avgå från uppdraget som revisor. Om ni redan nu vet att årsredovisningen inte kan skickas in under maj månad måste ni omedelbart ta kontakt med mig så att vi kan lägga upp en ny planering för när årsredovisningen ska vara färdigställd.

Med vänlig hälsning
Anders Andersson

Ingen effekt av kommunikation med kunden

Om kommunikation med kunden inte har fått avsedd effekt måste revisorn tydligt kommunicera att denne överväger att avgå från uppdraget. Detta för att verkligen klargöra allvaret i situationen. Denna kommunikation syftar till att få kundens företagsledning att fullgöra sina skyldigheter enligt lagstiftningen. I kommunikationen bör tidsfristen sättas kortare än den förra för att tydliggöra allvaret i situationen.

Exempel på tredje underrättelse

Xstad 1 juni

Hej

Jag har tidigare skrivit till er och begärt att årsredovisningen för Bolaget AB ska skickas in till mig absolut senast 31 maj. Jag kan nu konstatera att så inte skett. Som jag tidigare nämnt så ställer god revisionssed krav på mig att avgå från ett uppdrag om mina försök att få in årsredovisningen i tid inte ger önskad effekt. Om jag inte får årsredovisningen senast 20 juni kommer jag därför att avgå från mitt uppdrag som revisor i bolaget.

Om ni bedömer att årsredovisningen inte kan vara färdigställd till detta datum måste ni omedelbart kontakta mig så att jag kan ta ställning till om jag kan vara kvar som revisor trots förseningen eller hur vi ska lägga upp planeringen för den fortsatta revisionen.

Jag vill slutligen informera om att årsredovisningen måste vara inskickad till Bolagsverket allra senast 31 juli. I annat fall kommer bolaget tvingas att betala en straffavgift på 10 000 kronor. Detta belopp kan ni som styrelseledamöter bli tvungna att betala till bolaget. Genom att inte färdigställa årsredovisningen i tid kan ni också göra er skyldiga till bokföringsbrott då årsredovisningen inte har kunnat behandlas inom lagstadgad tid på årsstämma, som jag senare kan bli skyldig att anmäla till Ekobrottsmyndigheten.

Med vänlig hälsning
Anders Andersson

Avgång från revisionsuppdraget

Enligt god revisionssed måste revisorn avgå om tidigare kommunikation med kunden inte fått avsedd effekt så att årsredo-

ANNONSPLATS

visningen inkommit eller att det har kunnat upprättas en ny och acceptabel planering för när årsredovisningen senast ska vara färdigställd. Det finns dock ingen fastställd tidpunkt då revisorn senast ska avgå. Det kan noteras att en revisor, som inte hade fått ta del av bolagets räkenskapsmaterial i tid och därför avgick från revisionsuppdraget elva månader efter räkenskapsårets utgång, fick kritik av Revisorsnämnden (dnr 2011-1738) för att han hade dröjt för länge med att avgå.

Revisorsnämndens praxis är svårtolkad men klart är att revisorn måste lämna sitt uppdrag om kunden inte kontaktar honom eller henne trots underrättelser som tillställs kunden av revisorn. Om kontakt däremot tas och en rimlig plan för när årsredovisningen kan vara färdigställd presenteras bör revisorn kunna fullfölja uppdraget, även om årsredovisningen kommer att avges för sent.

Då praxis inte är entydig är det revisorns professionella bedömning som ligger till grund för avgörandet huruvida avgång är det rimliga alternativet. Vid osäkerhet bör en kollega konsulteras eller kontakt tas med FAR:s medlemsrådgivning via www.far.se.

Om revisorn väljer att avgå måste åtgärder vidtas i enlighet med reglerna i ABL innefattande att underrätta kunden och Bolagsverket samt inge en avgångsredovisning och i tillämpliga fall anmäla brott.

Lars Egenäs är pensionerad efter 30 år som auktoriserad revisor och partner på Deloitte. I dag är han revisions-specialist på FAR.